

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 30.— Din, za naročnike v inozemstvu 40.— Din letno. Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 75 para za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 25 Din.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 75 para za nadaljnja uvrčenja primeren popust. Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnino posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštuine

Seja širjega sosveta UJU pov. Ljubljana dne 12. junija.

Po sklenju seje ožjega UJU poverj. Ljubljana dne 10. maja 1922 se vrši v ponedeljek, dne 12. junija 1922 v mestni magistratni dvorani v Ljubljani seja širjega sosveta ob 8. uri zjutraj.

Dnevni red:

1. Poverjenikov nagovor in poročilo o delovanju poverjeništva. (Poroča tov. Luka Jelenc).
2. Poročilo blagajnika. (Poroča tov. Mirko Fegic).
3. Poslovnik UJU poverj. Ljubljana. (Poroča tov. Ivan Dimnik).
4. Načrt šol. zakona. (Poroča tov. Pavel Fleré).
5. Šolska uprava z ozirom na delitev Slovenije v dve oblasti. (Poroča tov. Anton Gnus).
6. Učiteljstvo v uradniški pragmatiki. (Poroča tov. Rudolf Dostal).
7. Določitev časa, kraja in dnevnega reda II. pokrajinski skupščini.
8. Samostojni predlogi in nasveti.
9. Slučajnosti.

UJU poverjeništvo Ljubljana
dne 15. maja 1922.

Rudolf Dostal Luka Jelenc
strokovni tajnik. poverjenik.

Opozorilo: Po členu 15. pravil UJU so člani širjega sosveta: a) vsi člani ožjega sosveta, b) vsi predsedniki okrajnih društev. Prisotnost teh članov na seji je obvezna: ako se kak član ne more udeležiti seje, naj pooblasti namestnika. Zastopana morajo biti vsa društva! Seja je javna in ima pravico udeležbe vse organizirano učiteljstvo, kolikor glede tajnosti seje širji sosvet drugače ne določi. Za predsednike ozir. namestnike nosijo stroške okraj. društva. Člane opozarjamo, da se posebna vabila ne razpošiljajo. Samostojne predloge je vposlati do 5. junija t. l.

Temelji bodočnosti.

Dobršen del ovir naše narodne in državne konsolidacije je treba iskati v duševni razoranosti naše družbe — zlasti naše inteligence.

Starejša generacija, vzgojena v tujem idejnem svetu, v ideologijah, ki niso zrastle organsko iz domačih tal in niso

nikdar stale v vzročni zvezi z našimi življenjskimi vprašanji kot narod, se s težavo uživlja v nove razmere, ne najde trdnih tal za novo idejno orientacijo.

Čudimo se drugim, da nas ne razumejo, govorimo o nam tuji mentaliteti, a še manj smo mi razumljivi drugim — baš zato, ker smo manj samosvoji, kakor si domišljamo. Vse to je končno razumljivo, zakaj naše narodno suženjstvo je pomenilo tudi duševno suženjstvo in ni pričakovati, da bi se dorasla generacija kedaj docela otresla neljube dedščine iz one dobe.

Toda tudi pogled na našo mladino ni preveč razveseljiv, tudi v njenem duševnem življenju vgrušamo jasni h idejni h smernic. visokih ciljev, zenotene volje, resnega stremjenja po poglobljenem pojmovanju narodnega življenja, po samospoznavanju, pogrešamo duševnega poleta, svetlih vzorov, za koje bi se ogrevali in bojevali. Tudi nje pojmovanje edinstvene ideje nima one širine, globine in gorkote, ki bi dala tej ono sugestivno, prepričevalno silo, da bi premagala vse ovire in si osvojlja vse duše.

Nov rod, sebi zvest, ne oklevajoč med radikalizmom fraz in gest ter malikovanjem tujih vzorov in etiket, rod zasidran v domačih tleh, v svojih ciljnih edin, samozavesten brez samozaverovanosti in tesnocrčnosti — tak rod je treba šele vzgojiti.

In šoli pripade velik del te naloge! S tega gledišča nam je treba motriti vsako vraščanje šolske reforme. Kdor na slepo hvali vzgojne uspehe stare šole, ta ne pozna rak-rane v našem narodnem životu, ta ni resno razmišljal o vzrokih naše narodne slabosti in suženjskega duha, ki nam tiči v krvi in mozgu.

Kdor vidi v nameravani reformi srednjega šolstva samo zlohoten napad na humanistično gimnazijo, ta je nezmožen gledati in motriti resen naroden problem v njegovi celoti, kdor vidi v načrtu srednje šole samo premišljen korak k centralizaciji in unifikaciji šolstva, ta je slep za težke socialne probleme sedanje dobe, ne pozna nje pedagoška stremjenja in ni pogledal preko domače granice v šolsko gibanje tujih držav.

Zato je treba pritrditi načelni izjavi učiteljskega društva za Mežiško dolino, da se ne sme vprašanje bodočega šolstva in njegove zakonodaje smatrati kot iz-

ključna zadeva učiteljev-strokovnjakov, ampak kot zadeva celega naroda in da je treba sporazumnega dela vseh prosvetnih in drugih interesiranih činiteljev, da se ugotovijo načelni pravci za zunanjo in notranjo reformo celega šolstva.

Dosedanja diskusija v vprašanju srednjega šolstva v naših listih je dokaz za upravičenost te zahteve. Večina zagovornikov sedanjega sistema se v svojih polemikah ni malo ni potrudila, da bi šla svari do dna in vtis imam, da je s svojo površno argumentacijo svoji stvari preje škodila kot koristila. Tudi med prijatelji humanistične izobrazbe so danes odločni zagovorniki reforme, ker vedo, da samo na ta način rešijo gimnaziji njeno staro reputacijo in preprečijo, da se popolnoma ne odtuji življenju in spreminjenim življenjskim razmeram naroda.

Pozdravljati moramo zato v omenjeni izjavi načelo, ki je sicer samo po sebi umevno, a vendar pri obravnavi šolskih vprašanj kaj radi pozabljamo nanj, da mora vse šolstvo služiti rasti in napredku naroda in države, da moramo imeti pri vsaki reformi v oči korist celote in da mora notranja idejna vez spajati vse šolstvo in enoten duh vladati v vsej vzgoji.

S tega gledišča tudi ne gre omalovaževati nekaterih misli in predlogov, ki se nanašajo na to, da se olajša dostop k višjim šolam in študiju nadarjenim učencem iz širokih slojev naroda in, da se šolstvo priproji agrarnemu značaju naše države in potrebam kmetijskega prebivalstva. Pri sedanjih razmerah se je inače v resnici bati, da bo dotok dijaštva s kmetov vedno bolj ponehaval in se bo prepad med narodom in izobraženci še bolj poglobljal — prav v zasmeh demokratični dobi in narodni državi.

Enotna srednja šola, v nekaterih kulturnih državah že danes upeljana, pomeni v tem oziru resničen napredek in brez dvoma odpira razna vrata k študiju ne glede na to, da ustreza tudi pedagoškimi izkustvom in socialni pravičnosti. A ne gre a priori zavreči tudi drugih možnosti za olajšanja študija kmetijskih deci, ki se predlagajo v omenjenih resolucijah. Na pr. se izrekajo proti temu da bi otroci že po štiriletnem obisku ljudske šole prestopali v srednje šole in zastopajo stališče, da bi se ob vstopu zrelejše dece iz ljudske šole lahko študijska doba vsaj eno leto skrajšala, kar danes z ozirom na te-

žavno vzdrževanje dijaštva ne pomeni malo. Stavijo se še drugi predlogi, vsi v tem smislu, da postanejo šole kmetijski deci dostopne — po zgledu drugih držav z razvito kulturo.

Pri vsej upravičenosti reformnih teženj pa ne smemo pozabiti, da bi načelo enotnosti šolstva se končno vendar omejevalo na zunanji ustroj šolstva in bi se v tem oziru lahko pretiravalo, ako ne bo učiteljstvo kot nositelj vsake reforme, v idejnih ciljih edino, vso prožeto odgovornosti in duha nacionalnega edinstva, ako ne bo vse učiteljstvo od enorazrednice v samotnem selu do univerze ene misli, sledilo eni veliki ideji, delovalo roko v roki vzajemno in solidarno.

Zato moramo pritrditi zahtevi, ki se kot zadnja stavi v resolucijah, da se mora učiteljstvo tudi po svoji izobrazbi zblizati in da se mora zlasti ljudskošolskemu učiteljstvu, kot poklicanemu vzgojitelju in voditelju širokih mas naroda dati prilika, da si svojo izobrazbo — splošno in strokovno — poglobi in razširi in da se mu zato odprejo vrata do visoke šole.

Kakšno učiteljstvo — taka šola in dasi ta ni edini vzgojni faktor, ima vendar odločilni vpliv na mladino, od koje je zavisna naša bodočnost. Naj si torej naši vzgojitelji vseh kategorij šol brez predsodkov podajo roke k skupnemu delu, k skupnemu reševanju perečih vzgojnih vprašanj in nalog sedanje dobe, naj jih družji zavest, da so en stan z eno veliko vzgojno mislijo, naj jih družji skupna ljubezen do naše mladine, koje rast je narodova rast, koje propast je narodova propast — državna propast.

O slovniskem pouku.

(Dalie.)

3. Glagol.

Komu to besedno plemo, glagol imenovano, še ni delalo preglavic? Učitelj kakor učenec se respektno klanjata pred njim! Koliko terminov, nanašajočih se na glagol, so iznašli slovnikičarji in le najboljšem spominu je dano, obdržati vse

Pripomnja: Kljub temu, da se je sklanjal pridevnik s samostalnikom, se mora končno njegova sklanjatev še posebej premotrivati. Osobito se morajo primerjati 3. s 5. in 5. s 6. sklonom moške in srednje sklanje, ker se pri le-teh kaj rado napake pripetijo.

LISTEK.

Nacionalna vzgoja drugod in pri nas.

V letošnji 14. št. »Učiteljskega tovariša je klical podlistkar Zvonimir: »Več nacionalne vzgoje v šolo!« Še vedno prepotreben klic, dasi mislijo nekateri, da sedaj nam ni več treba nacionalne vzgoje, ko smo dosegli svoje osvobojenje in svojo samostojnost.

Ali niso Nemci že dolgo, dolgo ujedinjeni in svobodni, močni in veliki in vendar je vzgoja njihove mladine še vedno strogo nacionalna. Dobro nam je še v spominu kakšen velenemški duh je vladal še prej v vseh naših nemških šolah, tak in še čvrstejši vlada povsod po nemškem sedaj, ko se mrzlično in sistematično misli na »revanche«.

Kaj naj rečem se celo o Italijanih, ki se donajšajo s svojo »2000 letno kulturo«,

so tudi ujedinjeni in svobodni že dolgo, vendar gredo v svoji nacionalni vzgoji tako daleč, da teptajo vsak čut pravičnosti, da hite do svojih ciljev preko vseh zaprek ne meneč se za žrtve.

Francozi, Angleži, Turki in Kitajci so najprej Francozi, Angleži, Turki in Kitajci potem še le socijalisti, komunisti itd.

Ko gre za dobrobit države, ali ko je država v nevarnosti, so Italijani, Nemci, Angleži in Francozi predvsem dobri državljani, ki pozabljajo vse strankarstvo in notranje spore, da nastopijo složno proti zunanjemu sovražniku.

Nam Jugoslovanom pa pridigujejo nekateri naši ljudje, da moramo biti le humanitarni in da nam nacionalne vzgoje ni treba! Tako govore pri nas ljudje, dasi vedo dobro, da pri nas ni še vse v redu, vendar pridigujejo, da se mora pri nas pričeti s humanitarno vzgojo. Treba je samo pogledati v nekatere zavode, na kmete, treba je samo poslušati ljudi, ki se zbirajo v raznih čakalnicah pa se kmalu vidi, kakšen duh veje med najrazličnejšimi sloji. Starejših ljudi ne moremo

izpremeniti v dobre in zveste državljane, če niso bili že pred preobratom zavedni Slovani, ki so čutili vso težo suženstva pod tujčevno peto.

Zato moramo vso svojo skrb in svoje delo koncentrirati na mladino, da dobimo iz nje zanesljive Jugoslovane in Jugoslovenke; treba nam je zato nacionalne vzgoje in nacionalno navdahnjenih šolskih knjig. Če pravim nacionalno navdahnjenih šolskih knjig, nočem nikakor reči, naj bodo v teh knjigah spisi, berila, ki bi rodila sovraštvo do drugorodev. Ne takih knjig kakoršne imajo n. pr. Italijani, kjer netijo v mladih srcih sovraštvo do drugih narodov. Tako je bilo še leta 1919. v čitanki za IV. razred ljudskih šol berilce, kjer se je pripovedovalo, kako je, ko so vdrli Avstrijci v Italijo, nek Hrvat polil italjanskega dečka s petrolejem in ga nato zažgal. Tu bi bilo pač umestno, da se izvede nasvet, katerega je stavila ženska zveza za mir, da bi se morale šolske knjige vseh narodov predložiti mednarodnemu razsodišču, da bi se kaj takega več ne dogajalo.

V Italijanih je nacionalna vzgoja krepko razvita, bolj nego kje drugje. Zgodovina Italije za ženske licee se zove samo: »La mia Italia« (moja Italija); lepota in slava Italije se opeva in opisuje povsod v zgodovini, v čitankah, v pesmih in prozi o vsaki priliki in o vsakem času. S prav tako navdušenostjo govore o materi Italiji vsi naobraženi roditelji svojim otrokom in jim še prav mladim vcepljajo ljubezen do domovine.

Take nacionalne vzgoje je treba mnogo bolj nam, ki smo še mladi in smo se še le ujedinjili; ujedinjila tri plemena sorodna, a med seboj skoro do cela nepoznana in drugo na drugo naščuvana po onih, ki so imeli od tega korist. Treba nam je narodne vzgoje, ker so nas povsod prikrajšali, ker so od našega telesa odtrgali najboljšo ude. Naša vzgoja mora biti nacionalna, da se obranimi nadaljnih prikrajševani, da bomo stremili in delali nato, da priborimo zopet odtrgane in ugrabljene dele naše mlade države. Šola, cerkev, dom, društva, javnost in vsak zaveden posameznik imej pred očmi bodoč-

iste v posesti. Za osnovno šolo pa bomo izbrali le to, kar je praktično in kar bistri razum, vsako le spominsko obilježje pa opustimo.

Mnogo oblik glagola prinesejo otroci že od doma seboj. Tvoritev časov jim vobče ne dela težko in tudi osebnost tvorijo navadno pravilno; kar je pa napačnih, n. pr. deloma, se naj čim prej odpravijo s temeljito posebno vajo. Važne so vaje, izpeljati iz nedoločnika katerokoli določno obliko: pisati — pišem, vezati — vežem, dihati — dišem, ozeti — ožmem, pripeti — pripnem, poslati — pošljem. Take jezikovne slovniške vaje se morajo že na nižji stopnji pričeti. V to svrhu so glagoli grupirani. Sploh bi morala nižja stopnja (1.—3. š. l.) prav mnogo formalnih vaj gojiti ter tako pripravljati teren za slovniška razmotrivanja na srednji in višji stopnji. Saj je jasno, da otroci, ki ne obvladajo najvažnejših slovniških oblik, ne morejo pravilno odgovarjati, še manj pa pravilno pisati. Ali se naj res do tretjega šol. leta vlečejo napačne oblike: rumene sonce, bele jajce, oni pisajo i. dr.? Na nižji stopnji se naj uče otroci v prvi vrsti elementov: besed, stavkov, števila in priproste operacije, ekskurze v višje sfere pa prepustimo višjim učnim stopnjam! Z določevanjem naklonov se naj na srednji stopnji ne trati časa, kajti naklone pojmujejo šele zrelejši učenci, v formalnem oziru pa isti ne nudijo posebnih težkoč. Zelo važne pa so vaje pretvarjanja dovršnikov v nedovršnike ali morda tudi obratno. V to svrhu so glagoli zbirati v skupine. (Gl. IV, zvezek Schr.-B.-ove Jezikovne vadnice!) Dovršnik mora učenec dobro razločevati od nedovršnikov!

Predno se preide k deležnikom sed. časa, se morajo učenci vaditi v kratki obliki tretje osebe množine. Ako se v tem poglavju postopa sistematično, deležniki ne delajo učencem hudih pregledov. Najbolje je postopati na sledeči način: Vadijo se najprej deležniki (pridevniški seveda) ki nimajo kratke oblike in sicer takoj v stavkovni zvezi, da tako učenec polagoma shvati bistvo te glag. oblike. Na tablo napišem stavke:

Hlapec, ki pridno dela, zasluži dobro kosilo. Kdo mi zna ta stavke na malo krajši način povedati? Ali: Kakšen hlapec . . . ? Če mi ne zadene noben, ga povem sam, napišem ter ga dam ponoviti. (Pridno delajoči hlapec . . .) Drugi primer: Jabolka, ki padajo na trda tla, se obtolečejo. Katera jabolka . . . ? Eden boljših učencev bo pretvoritev tega stavka gotovo pogodil, če ne, se mu malo pomaga pri besednem redu. Še nekaj takih primerov, pozneje le ustmeno, se poda ter pridno ponovi! Seveda mora biti učitelj pripravljen, ali pisмено ali pa duševno »nabasan« s potrebno snovjo. Paziti mora, da stoji dotični samostalni v 1. sklonu, kajti sklanjatev deležnikov se naj vadi drugkrat. Za pisμένο vajo napišem na tablo tistih 8—10 glagolov v nedoločniku, učenci pa na to napišejo opetovano slišane stavke. Boljši učenci smejo tudi zamenjati besede (samostojnost!) Na pr. Naporno delajoči hlapec se poti. (Dalje sledi.)

Jak. Kovačič.

Iz Jugoslavije.

— Miss Palmer — naša »inšpektori-ca«. Ministrstvo prosvete je izdalo odlok, s katerim direktno ukazuje viš. šol. svetu, da ima pripustiti Miss Palmer inšpicirati po šolah akcijo R. K. in tozadevne uspehe. Ne vemo, bo li inšpicirala bolj otroke ali učiteljsko, vemo pa, da smo v marsičem še predobri patrioti, a da težko prebavljamo take ukaze, kakor je po-

nost naše domovine ter vplivaj z besedo in z vzgledom na mladino, da bo vselej in povsod najprej — narodno zavedna

Marica Bartolova.

† Ida Moll-Turnšek.

Ob zidu pokopališča se dviga nov grob, posut z nešteti ovnelimi spomladanskimi cvetkami. V lahkem vetriču kimajo trudne glavice in pošiljajo mirno spavajoči zadnje pozdrave obeh sirot, ljubljenega moža, dragih staršev in sorodnikov, tovarišev in tovarišic.

V grobu počiva ljubeče materino srce. Srce, katerega slednji utrip je bil posvečen ljubezni in žrtvam do svojih otrok. Srce, ki ni hotelo mirovati, ker mu je bila ločitev od predragih malčkov pretežka. Srce, ki je utripalo tako močno in zvesto, da je hotelo premagati smrt! — Toda kruta smrt ne pozna usmiljenja — s svojimi koščenimi rokami je zagrabila za to srce in ga umirila. —

Ida! Tvoje srce pa ni bilo le polno materinske ljubezni — ne, ljubila je tudi

slednji. Imamo svoje okrajne šol. nadzornike in višje šolske nadzornike, ki naj nas inšpicirajo, ti naj inšpicirajo šole; tudi nimamo nič proti temu, če gđ. Miss Palmer hospitira glede akcije R. K. na šolah, a da ji da ministrstvo prosvete oblast inšpekcije po šolah, temu moramo oporekati in bomo dosledno oporekali. Dovolj dobre volje smo pokazali za akcijo gđ. Miss Palmer, a zadnji tozadevni odlok ministrstva nam vzbujajo resne pomisleke.

— Draginjske doklade. Svoičas smo bili na bivšem Štajerskem razdeljeni po krajevno-razrednem sistemu. Imeli smo tri razrede in sicer tako glede osnovne plače, kakor tudi glede doklad. Vsako leto pa se je posrečilo nekaterim šolam, da so bile pomaknjene iz nižjega v višji plačilni razred. To je bilo pričkanja in prerekanja, dokazovanja in utemeljevanja, nasledki pa vedno isti: nezadovoljstvo, jeza, solze. Celokupno štaj. učiteljsvo obeh narodnosti je priredilo v Gradcu impozantno manifestacijsko zborovanje za odpravo krivičnega krajevnega sistema na podlagi pravoreka: za enako delo enako plačilo, kar se je sčasoma tudi doseglo. Danes pa imamo plačo urejeno enotno po službenih letih, drag. doklade pa po krajevnem sistemu. In že se oglašajo učiteljsvo ljubljanske okolice, da se ga naj uvrsti v isti draginjski razred, kakor je mesto Ljubljana, torej iz V. v III. Ne dvomno bo sedaj sledilo mariborsko okol. učiteljsvo in tako dalje vso okoliško učiteljsvo krajev v III, drag. razredu. Ni izključeno, da se v tem času ne oglasi celokupno uradništvo Maribora ali Ljubljane, zahtevajoč premestitev iz III. v II. drag. razred; logično mora okoliško učiteljsvo za ním. Temu zgledu sledeč, se bodo po vrsti oglasili vsi drugi kraji, vsi bodo vlekli za vrvice § 51. In tako bo šlo naprej brez konca in kraja. Kar se tiče draginje same v raznih krajih, naj navedem kot primer sam sebe. Služboval sem dolga leta v hribih, daleč proč od prometa, gledališča, zdravnikov in drugih enakih naprav. Z mestnimi tovariši sem si bil v toliko enak, da smo vsi iedli zemljo po dva kraicaria. Razlikovali pa smo se v tem, da je bila njihova zemlja sveža, prhka, bela in okusna, moja pa stara, žilava, črna in kislá. Zdravnik je za vse enak. Razlika je samo ta, da mestni tovariši stopijo k njemu ali pa ga pokličejo k sebi prek ulice, jaz pa se moram z vozom k njemu peljati, ali pa voz ponj poslati. Meso jemó vsi radi. Samo moj mestni tovariš dobi prvovrstno blago, ker je stalni odjematec, jaz pa, ki pošlém le od časa do časa, se moram zadovoljiti s slabšim. In še to spotoma na vročem solncu osmradi. Donašalec mora dobiti napitnico in povrh še po-pitnico. Mestni trgovec mi ne da ceneje blaga, kakor mestnemu učitelju. Razlika je samo ta, da ima mestni učitelj večjo, jaz pa manišo draginjsko doklado. On stisne blago pod pazduho in je z njim v par minutah doma oziroma pri krojaču, dočim moram jaz plačati voznino na železnici ali pošti in še za voz ter ves čas sebe in voznika prehranjevati. Pot h krojaču je še povrh. Prej sem bil hribovski učitelj, sedaj pa sem okoliški. Gre za izsolanje dece. Prej si nisem mogel kupiti (se razume brez velikanskih režij), sedaj pa si ne morem, ker ljudstvo daleč proč od mest prideluje samo to in toliko, kar samo rabi, ker nima prilike za prodajo, v okolici mesta pa zopet vlečejo vse v mesto, tako da ne dobiš zopet nič. Hočeš, nočeš, moraš za ženo v mesto, ter tam kupiti od nje mleko, sir, jajca, maslo, sočivje. Ko sem se prešell na okoliško šolo, nisem dobil v celi vasi, ki šteje okroglo 130 h.

števil, niti enega mernika krompirja. Moral sem v mesto, kjer ga je bilo dobiti na vozove. Iz tega sledi, da se učiteljem v mestu bojiše godi nego podeželskemu, ne glede na višjo draginjsko doklado in ne glede na maloštevilne otroke v posameznih razredih. To priznava tudi Radojevičev načrt čl. 142. Pravim: osnovne plače naj nam zvišajo času primerno, odgovarjajoče življenjskim potrebščinam uradnika po službenih letih na podlagi pravoreka: za enako delo enako plačilo, ostanemo pa na rodbinske in stanarinske doklade! — vik — ec.

— Gradinjski spomenik. Učiteljsvo konjiškega okraja je prispevalo za Gradinjski spomenik 131 Din. Denar smo naložili v naši hranilnici. Zbirka znaša sedaj 416 Din.

— Včlanjene učne osebe učiteljskega društva za mariborski šolski okraj so darovale 1229 Din 80 p za gladojuče v Rusiji.

— Za otroško predstavo (Iz gledališke pisarne), ki jo priredi tukajšnje dramsko gledališče v soboto, dne 27. maja t. l. ob dveh popoldne za izvenljubljanske šole, so do sedaj rezervirana mesta za sledeče šole: Domžale 100, Preserje 100, Horjul 80, Log 55, Št. Vid 61, Jezero 30, Blatna Brezovica 35, Drenov Grič 38, St. Jakob ob Savi 30, Dolsko 71, Mokronog 30. Prostora je približno še za 400 otrok, šolska vodstva, ki na proste prostore še reflektirajo, naj nemudoma sporoče upravi število udeležencev. Vstopnice se plačajo v soboto pred predstavo v knjižovodstvu. Otroci naj se zberó pod vodstvom učiteljev pred dramskim gledališčem, od koder jih odpelje gledališki reditelj na prostore.

— Usposobljenostni izpiti na drž. moškem učiteljsku v Mariboru v pomladanskem roku 1922, so imeli sledeče uspehe: a) Meščanskošolski izpit, 1. skupina: Strauß Marija in Vilman Cecilija; b) Ljudskošolski izpit: Stranjšek Angela, Irgolič Roza, Komavli Irma, Pirjevec Andrej, Kraševac Olga, Kraševac Vida, Porekar Vlado, Predan Zvonko, Bartol Marija, Kogelnik Roza, Budinek Jožica, Bratina Rezika, Kavčič Franc, Pivec Maks; c) Dopolnilni izpit za ljudske šole: 13 kandidatov in kandidatnj; č) Specijalni izpiti: Sekula Martina, Muršec Ivan, Chvatal Frida (telovadba), S. Mr. Simfonza (Marija) Kovačič (srbohrvaščina kot predmet na ljudskih in meščanskih šolah); d) Reprobiranih: 7 kandidatov in kandidatnj.

— Smrtna kosa. V četrtek 18. maja je umrl po daljšem bolehanju tu v Ljubljani Ivan Strehovec, učitelj v p., star 76 let. Služboval je tekó štirideset let v devetih krajih, na Gorenjskem, Notranjskem in Dolenjskem, ko je bil pred desetimi leti v Adlešičih upokojen. Ker o njegovu smrti ni bilo odnikor nikakega obvestila, se njegovega pogreba bližnji prijatelji in tovariši žal nismo udeležili. — k.

— Maturanti goriškega učiteljskega 1912. Predlogi glede praznovanja desetletnice naj se sporoče podpisane, V. Čopič, Zagreb, Peščenica, vila Weber.

— Škocijan pri Mokronogu. Mladina tukajšnje šole je nabrala za birhe neodrešenim bratcem in sestricam 217 Din 25 p. Razpečala je tudi 100 srečk »Kot jugoslovanskih sester« ter nabira prav pridno znamke za »Jugoslovansko Matico«. Prireja na tudi gledališke predstave, ki prav lepo uspevajo.

Vestnik za učiteljske.

— u Zahvala. Pevski zbor drž. učiteljskega v Ljubljani se tem potom najsrečneje zahvaljuje vsem, ki so pripomogli h

dolčas. — Toda nisi se dolgo veselila, tvoja pljuča so oslabela.

Ida! Več ko 10 let si delovala kot učiteljica. V juliju l. 1911 si v Mariboru maturirala. Septembra nato si nastopila svoje prvo mesto v Trbovljah. Čez mesec si prišla na dekljsko šolo v Trbovlje-Vode. Tvoje delovanje v šoli je bilo vzorno, bila si otrokom najboljša učiteljica, ljubezniva vzgojiteljica. Takoi si si pridobila vsa sreča svojih učenk, ki so ti bila iskreno vdana. Da so te ljubile, smo videli po tvoji smrti: vse te je hotelo spremljati na tvoji zadnji poti in bilo je veliko joka ob tvojem grobu.

Nepozaben nam ostane tvoj pouk v petju. Sama dobra pevka, si znala poučevati petje kot malokatera učiteljica z enakimi uspehi na višji kot nižji stopnji. Dovolila si nam, da smo prišli večkrat v tvoj razred poslušat mlada grla, ki so zapela veselo, živahno ali pa resno pesmico. —

Še v septembru 1921 — že slaba in bolna — si po daljšem bolezenskem dopustu zopet nastopila. Prišla si v šolo vsa

koncertu, ki se je vršil dne 7. t. m. v Logatcu. Predvsem pa izrekamo svojo zahvalo nadučitelju v Logatcu, g. Štravsu, ki je s svojo veliko požrtvovalnostjo mnogo pripomogel k dobro uspešnemu koncertu. — Pevski zbor drž. učiteljskega v Ljubljani.

Vestnik učit. ženskih ročnih del.

»ŽENSKA ROČNA DELA IN UČITE-LJICE«, (Piše: R. S.) (Dalje.)

Kako naj se uk v šivanju reformira.

Meni se zdi sedanji učni načrt obor — le število šol, na katerih se predpisana snov vsako leto res predela, bi naj ustrašilo. Temu številu napovevno boj in reformo!

Malokje imajo na šolah učne pripomočke in nazorila za uk v šivanju. Knjige, iz katere bi se učenke učile poleg praktičnih poizkusov prirojevanja in šivanja, sploh nimamo. Tu naš čaka mnogo dela!

Že Hillardt-Stenzinger povdarja potrebo, da bi šolski zakon sprejel v učni načrt r. d. izdelovanje preprostih oblek, ker po deželi nimajo deklice po izstopu iz šole več prilike učiti se šivanja oblek.

Ta uk bi bil mogoč le tedaj, ako bi znale deklice dobro izdelovati vsakovrstno perilo, ter šivati na šivalni stroj. Šivanje na stroj je bolj praktičnega nego vzgojnega pomena. Bilo bi na mogoče naučiti deklice tega dela približno tako kakor preje.

Izvedljivost stremjenja Hill.-Stenz.-jeve zavisi tudi od mode. Naj li šola šiva morda obleke no spačni modí, ki se je vgnezdila po večini naših krajev? Naj pomaga s tem kvariti čut do lepega, mesto da bi ga negovala? Lepo je le tisto, kar je tudi primerno razmeram. Ali pa naj uči šola izdelovat obleke po pariški modí? Moda je kapricna! Vsled prevetlike menjave in raznoterosti je v naši narodni šoli nemogoča. Kratkó odmerjen čas, 2—3 tedenske ure in veliko število učenk izključita zasledovanje mode in individualen pouk.

Še druge ovire so. Ženski poklici se množijo. Šivanje oblek je postalo stroka zase. Kmetica si ne šiva sama oblek. Rajši poseje zelenjave ali kak peteršilj med korenje in z izkupom plača šiviljo. Tudi svoji deklí dovolí uporabljati nekaj zemlje v enak namen. Viničarka dela istotako. Žene, ki izvršujejo druge poklice, od tovarniške delavke do doktorice, tudi ne šivajo same svojih oblek. Vse te žene pa morajo znati šiviljam dopovedat, ukazat. Ko bo obleka že potrebna popravila jo bojo znale lepše in boljše popraviti in krpát, ako razumejo kaj o kroju in šivanju oblek. Velikega pomena je ta uk v krajih, kjer se nosi narodna noša. Tovarišice imajo tam krasno polje za svoje delovanje.

(Konec prih.)

Vestnik meščanskih šol.

MEŠČANSKA ŠOLA ZAPOSTAV-LJENA?

Kakor čtjemo, je vojno ministrstvo odredilo glede priznanja dijaškega roka v vojaški službi sledeče: dijaški rok se dovolí absolventom dvorazr. drž. trgovskih šol; pa ne vsem, samo tistim, ki so pred vstopom na trg, šolo absolvirali štiri razrede gimnazije ali realke, ne pa tistim, ki so absolvirali četrti razred meščanske šole.

vesela in pričela delo z neutrudljivo marljivostjo. Volja tvoja je bila močna, a telo je bilo preslabo. 10. oktobra si zopet nastopila dopust in počasi si opešala. Še vedno neutrudljiva v skrbi za svojo družino, nisi hotela veliko slišati o svoji bolezní in iz vsakega tvojega vprašanja je zvenela le skrb in ljubezen za svoje drage. V trpljenju tako potrpežljiva, si hotela prenesti vse bolečine samo, da bi lahko ostala pri svojih ljubih. Nisi se mogla ločiti od njih, nisi mogla tako sama nastopiti dolge poti v večnost. In glej! Mala hčerka se ti je rodila in oznanjala s slabotnim glasom, da živi. Morda je slutila mala Anica, da je mamici pot presamotna. Nastopila je to pot par ur pred tvojo smrtjo. Čakala kot nežni angeli pri vratih večnosti nate, stisnila se v tvoje mehko naročje in te potolažila: »Mamica, jaz sem pri tebi!« Ida! Težka je bila tvoja ločitev od moža in otroka, vendar si umrla v zavesti, da si bila najsrečnejša žena. V tvoji duši naj bo izbrisana bolest ločitve in naj živi v njej le največja sreča.